

XXXIV. évf.

1937 május—június.

5—6. sz. (312).

ERDÉLY

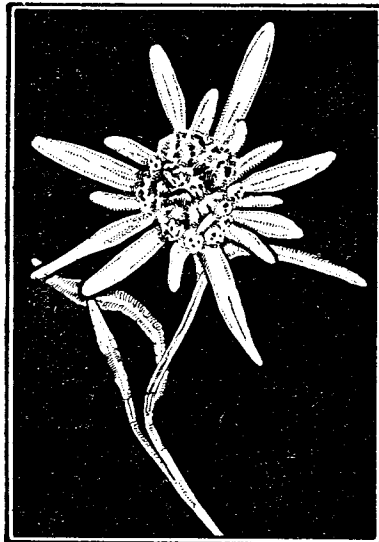
— HONISMERTETŐ FOLYÓIRAT —

MEGJELENIK KÉTHAVONKÉNT

SZERKESZTI

DR. SZABÓ T. ATTILA.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

AZ ERDÉLYI KÁRPÁT-EGYESÜLET ÉRTESITŐJE

TARTALOM:

	Lap
Husz Ödön: A kétarcú természet	25
Dr. Tulogdy János: Az ember és a növény-világ	29
Baczoni Géza: Húsvét a havason	31
Herepei János: Nyitott szemmel	33
Dr. Balogh Ernő: Ha az Olt körül egy kis baj történnék.	35
Szta: Helyes-e a „Torda-Turda-hasadék” név?	37
Egyesületi élet	38
Hírek	40

A folyóirat szellemi részére vonatkozó küldemények és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások a szerkesztőhöz, névre szólóan címzendők. Cím: Kolozsvár-Cluj, Str. Brătianu (v. Király u.) 24.

A szerkesztés munkájának megkönnyítése céljából a szerkesztő a következőkre figyelmezteti az igen tisztelt munkatársakat: 1. Nagy sorközzel, csak a papír egyik lapjára és lehetőleg géppel írt cikkeket kér. 2. A közlésre szánt cikk legnagyobb terjedelme 3 lap. 3. Képmellékletül csakis világos és éles körvonalú fényképek küldendők. 4. A szerkesztőség sem kéziratot, sem fényképet nem küld vissza.

Természetjáró - jelvények

BCU Cluj /

Az E. K. E.-nek gyopárdíszes csinos jelvényei, hasonló kerékpár zászlócskák és arcképes CFR természetjáró-igazolványok tagok részére hivatalos időben az irodában kaphatók. Kirándulások alkalmával az egyesületi jelvények viselését kérjük.

Petroleumfűzőt, sportfűzőt

legolcsóbban vásárolhat

Moskovits & Comp-nál, Cluj

a főpostával szemben.

Elismerten leg-
szebb munka csak

Balázs Ernő modernül berendezett
fotólaboratóriumában készül Cluj, Str. Memorandului 12.

Dúsan felszerelt raktár az összes fényképezési cikkekben. Modern műterem. Dísztagyak.

Jelvények, zászlók

sportklubok és természetjáró-egyesületek
részére legszebben, legolcsóbban

Héjánál készülnek.

Megkeresésre mintát küld.

CLUJ, strada Iuliu Maniu 8.

ERDÉLY

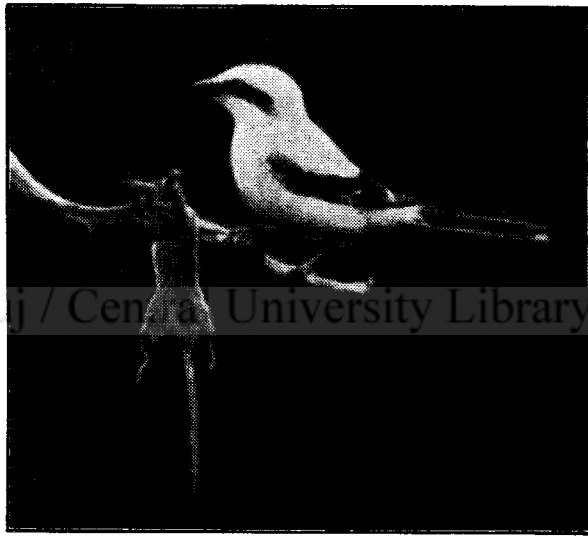
A kétarcú természet.

„Ott pihentünk az Árpád-csúcs bokros déli lejtőjén. A tavaszi nap ébresztő sugarai kicsalogattak földalatti lakásából egy mezei tücsköt; ez kapuja előtt kis udvart söpört magának s ott sütkérezve, a maga szóra-kozására elkezdett ezüst csengetyüs hangján cirpelni. Majd tovább ugrálva, egy szomszédlakás kapuja előtt megállt, s mellét a földnek szegezve, szétvetett lábakkal nagy buzgósággal folytatta szívhez szóló énekét. A szerelmi dal hallatára kisurrant a szomszédlakás birtokosnője s hosszú bajszával kedvesen megsimogatta a buzgó lantosnak fejét. Egy elhamarkodott mozdulattal azonban megzavartuk a párocska meghitt találkozóját s erre mindegyik gyorsan menekült vissza a maga odujába.“

Igy mesélte el nekünk múltkoriban Cz. Ilonka természetjáró-társ-nőnk a békés természet egy kedves kis eseményét. És bizony, senki sem tagadhatja, hogy amikor a város poros és füstös levegőjében átdolgozott hat nap után a hetediket a szabad természet ölen tölthetjük el, ennek ilyen kis eseményei, a körülöttünk levő csend és a kibékítő összhang felüdíti lelkünket és új, friss erőt érzünk tagjainkban a következő hétköznapi életküzdelmekhez. Ez utóbbi szónál azonban meg kell állnunk. Életküzdelem! Hát csak az ember az a teremtett lény, akinek élete szakadatlan küzdelem, hol a mindennapi megélhetésért, hol a reánk leselkedő betegségekkel szemben, míg a „jóságos“ természetben rend, béke és összhang uralkodik. Honnan az a nagy ellentét? Alighanem onnan, hogy itt a nagy természet más és más ábrázatát néztük. Mert valóban kétarcúnak kell mondanunk a nagy természetet, akárcsak a régi rómaiak is egyik istenüket, Ianust, a világ őrzőjét, a menny és föld kulcsainak birtokosát is két arccal ábrázolták; az egyik arc előre, a másik hátra tekint. Így a természetnek is egyik arca hűséges gondoskodónak, jóságosnak tűnik fel, míg a másik hideg, kegyetlen, kifürkészhetetlen. Tehát csak tekintetünk irányától függ, hogy melyik ábrázatát látjuk meg.

Innen magyarázható az a kétféle életszemlélet is, amely a múlt században oly éles ellentétben állott egymással. Az egyik a XVIII. a Rousseau évszázadának jelszavát írta zászlójára: „Vissza a természethez“. E jelszó hirdetőinek képzeletében a természet vadon állapota maga a tiszta boldogság. Ennek szöges ellentétévé vált a XIX. században a

Darwintól származó „létért való küzdelemnek” a jelszava. Követői a természetben is a mindenek harcát mindenek ellen, s a győzőnek könyörtelen hatalmi jogát hirdették. Éles harc folyt aztán évtizedeken át a két szélsőséges irány között, amíg végre lassan kellő értékére szállítottott le mindegyik. Valahogyan úgy is áll a dolog, hogy amiképen a mítoszi Földisten minden ellentétet felölelt és magába foglalt, úgy a nagy természetben is egy magasabb célú összhang érdekében meg van a csend és nyugalom mellett a harcnak, szenvedésnek és pusztulásnak is a maga jelentősége. Lényegében a természet nagy háztartásában lejátszódó életfolyamatok nem bírálhatók az emberi társadalomban érvényesülő jóság és kegyetlenség nézőpontjából. A természet változásainak folyásában az emberi szemmel meglátott jóság és kegyetlenség mindenestre erősen érinti az egyes élőlényeket, de a természet továbbhaladó

A gébics egeret fogott.

folyamában az egyén voltaképpen csak egy lényegtelen átmeneti pont, csak egy lépcsőfoka a továbbhaladó életnek. Gondoljunk itt csak egy kis rovarnak, a tiszavirágnak életére, amely hónapokig tartó lárva állapotából küzdelmek és többszöri vedlés után végre kiszabadul a vízből és felrepül a szabad levegőbe, de csak azért, hogy néhány órai rajzás után — miközben faja életláncolatának fonalát tovább szövi — aléltan hulljon vissza hullámsírájába. Nedves bölcsőjében folytatott hosszas küzdelme tehát csak az egyén fölött álló faj célját szolgálta.

Hogy a természetben valami csodálatosan egyensúlyozott összhang uralkodik, az nem vonható kétségbe. De ez az összhang erős küzdelemnek az eredménye. Tulajdonképpen bizonyos egyensúlyi állapot áll fenn minden egyes állat és főellensége között is: az üldözött mindig rendel-

kezik bizonyos védelmi eszközökkel; ezekkel egyrészt ellenségének támadását nehezíti meg, másrészt meg fáját biztosítja a könnyű kiirtástól. Egy-egy terület életközösségének pl. erdőnek, mocsárnak, stb. élőlényei között levő egyensúlyban tulajdonképen akkor keletkezik zavar, amikor oda közéjük valahonnan messze idegenből olyan élőlények kerülnek be, amelyek létfeltételeiket ott szintén megkapják, de nincsenek még meg természetes ellenségeik. Ezek aztán akadály nélküli határtalan elszaporodásukkal teljesen felborítják az életközösség addigi egyensúlyát, s esetleg teljesen pusztulásba is döntik az ott otthonos állat meg növényvilágot, vagy annak egyes tagjait. Az élőlényeknek összhangos egybe-kapcsolódása és fennmaradása valamely területen mindig csak egy egymás közötti elég kiméletlen harcnak az eredménye. A harc nélküli jóságos természetet tehát ne keressük sehol, mert ahol küzdés nincsen, ott már élet sincsen. Olyan háborúk azonban, amelyeket az emberek egymás ellen viselnek, az állatországban ismeretlenek. A tömegmészárlás az emberiség kiváltsága! az állatok fejlődésükben a tökéletesedés e magasabb fokára még nem jutottak el. Az állatvilág harcai csaknem kivétel nélkül egyéniek és e harcok oka — eltekintve a szerelmi felté-kenységből támadt küzdelmektől — csaknem mindig az éhség. Érzelmi szempontokat ne igen keressünk e harcokban. Ahogyan azonban megszerzik maguknak a szükséges táplálékot, vagy pedig ahogyan biztosítják utódaik életét, illetőleg kifejlődésük lehetőségeit, néha valóban kegyetlennek tűnhetnek fel szemünkben.

És ne gondoljuk, hogy az oly szelídek és jóságosnak tetsző növényvilágból hiányzik a harc. A föld nem elég nagy ahhoz, hogy a macsiráknak az a mérhetetlen tömege, amelyet a növények szinte érthetetlen pazarlással szórnak el évente, kifejlődéséhez mind megfelelő talajra találjon. Az életcsirák, legnagyobb részének tönkre kell mennie, hogy a megmaradottaknak meg legyen a lehetőségük a kifejlődéshez. Az az éles harc, amely közöttük a helyért, vizért és napfényért folyik, különösen oly helyeken szembeötöl, ahol a meleg, páras légkör hihetetlen gyors fejlődésnek a lehetőségeit nyújtja. Ott a kuszónövények felcsavarodó fás száruk ölelésével néhány év alatt a leghatalmasabb faóriást is megfojtják. Számos élőködő növény mélyen ereszti szívógyökerét a gazdanövény testébe s elszívja annak tápláló nedvét. Vannak növények, amelyek sajátos fogószerzsámaikkal élő rovarokat is ragadnak meg s azokat aztán kiválasztott emésztő szervükkel el is fogyasztják.

Még mozgalmasabb és feltűnőbb ez a harc az állatok világában. De ne csak a jobban ismert gerincesek támadási módjaira gondoljunk, mint pl. a macska egerészésére, a gébics tövisekre szúrt eleven élelmszer-raktárának készítésére, vagy a hidegvérű kígyók és a ragadozó halak táplálékszerzési módjaira. Megtaláljuk ezt a harcot már a mocsárból vett és mikroszkóp alá tett vízcseppben is. Egy ilyen parányi víz-világban az ázalékállatkák egymásra törnek, egymást falják fel, áldozatuk testébe nyílformájú lövedékeket bocsátanak s így elkábítva azt, mohón kiszívják testüket. Jól ismerjük a nyáron kellemetlenkedő bögöly-féléket; ezeknek vérszívó nőtényei veszedelmes betegségek terjesztői is lehetnek. Ezek petéiket nyár elején kukoricaszem nagyságú csomókban levelekre rakják. Ha egy ilyen csomót megfelelő táplálékkal hazahozunk, csakhamar látni fogjuk, hogy a kikelő lárvák egymásnak esnek s egymást falják fel, amíg

végül csak 2—3 legerősebb marad meg s éri el teljes kifejlődését. Nem kevésbé érdekes az imádkozó-sáska támadási módja; türelemmel áll lesben két előre tartott lábával s amikor áldozata gyanútlanul odaér, megragadja. Mivel e ravasz állatkának élesen fogazott lábszára szorosan vág a kemény combja mellé, zsákmányát ezzel az ollószerű készülékkel valósággal kettészeli s így fogyasztja el. Ez állat öldöklési hajlama különben oly nagy, hogy a nőstény állat élete párját mindjárt lakodalmuk első óráiban lefejezi s jóízűen elfogyasztja.

Elég kegyetlen rabló életmódot folytatnak a pókok is. A ragacsos pókhálóba tévedt rovar többnyire menthetetlen, mert a pók mérgező harapásaival gyorsan végez áldozatával. De ha véletlenül nem éhes, úgy áldozatát fonalszálakkal szorosan gúzsba köti. A tehetetlen fogolynak aztán türelemmel kell várnia, amíg elfogyasztására sor kerül. De vannak szabadon kóborló s vadászgató pókok is. Így rengeteg rovart pusztít az orosz síkságról hozzánk is bevándorolt cselő-pók. De egymást is pusztítják ezek. Fogságban tartva őket, valóságos gladiatori viaskodásnak lehetünk tanui. Egymásra rohanva, összeölelkeznek s kölcsönösen arra törekednek, hogy egymást csápvágóik alatt megharapják. Ha birkozás közben valamelyik ezt az alkalmas helyzetet nem tudja elfoglalni, ellenfelét hirtelen ellöki magától, hogy aztán ismét rögtön egymásra támadjanak. Ez mindaddig tart, amíg valamelyiknek a halálos harapás sikerül.

Nem kevésbé érdekesek azok a támadási módok, amelyekkel egyes állatok utódaik fejlődését biztosítják. Ilyenek a jól ismert fűrkésző darazsak. Itt a nőstény állat hosszú és hegyes peterakó-csőrével petéit élőállatok, különösen hernyók testébe rakja; s ezt a műveletet a hernyó minden hánykolódása dacára nem tudja elhárítani. A hernyó testében kifejlődő lárvák — néha 40—50 is — most kezdik gazdájuk testét belől fogyasztani, de csak kiméletesen s jól ügyelve arra, nehogy a nemesebb életfenntartó szerveket pusztítsák el, mert hiszen, kenyéradó gazdájuknak a teljes kifejlődésükig életben kell maradnia. Átalakulásuk befejezése előtt gazdájuk teste felszínére fúrják magukat, hogy ott aztán a lassú sorvadással pusztuló hernyó testében bebábozzák magukat. Ezeket a kis bábokat mondja a hozzá nem értő gazdász hernyótojáznak.

E néhány példa is mutatja, hogy a szabad természetben nem található a küzdelem nélküli béke és nyugalom, a korlátlan paradicsomi függetlenség és szabadság. Nem éppen egészen békésen folynak a dolgok az állatok és növények világában sem. De nem is folyhatnak. Mert hiszen az élőlények éppen szervezetük alapján rá vannak utalva arra az életmódra, amelyet éppen folytatnak. Csak a jóságnak és kegyetlenségnek emberi fogalom szerinti értelmezését ne keressük a szabad természetben. A tetteiért való felelősség érzésnek kifejlődése kizárólagosan emberi tulajdonság.

Husz Ödön

Természetjárók!

Sizők!

**BAERING sportárú megbízható
és jó!**

Vásárlásoknál keressük ezt a márkát!

Az ember és a növény-világ.

A művelődés útján a fokozatosan magasabbra emelkedő ember lassan-lassan végre belátta, hogy mit köszönhet az élővilágnak: az állatoknak és a növényeknek. E belátásból kezdődött pár évtized előtt a *madarak és fák napja*-nak megünneplése.

Most nyár elején, — amikor a természet, az erdő teljes pompájában várja a természetjárót — emlékezzünk meg a növényekről, a fákról. Idézzük emlékünkebe *dr. Herrmann Antalnak*, egyesületünk egykori, nagy természetjárójának gyönyörű gondolatát: *A nemesszívű turistának minden nap a gyermek, a madarak és fáknapja*. Igen! Mikor a természetjáró, a várost elhagyva, kilép a mindenható legszebb templomába a természetbe, amikor gyönyörködik a vadvirágos rét, a madárdalos erdő, a gypáros sziklák szépségében, akkor számára mindig madarak és fák napja van, mert dalolnak neki a madarak, mert megszólalnak előtte a fák és mesélnek neki a virágok. Elmondják, hogy az ősebernek a nap tűző melege ellen ők adták először nyhef, gyümölcsükkel táplálékot. Elmondják, hogy talán villámcsapástól meggyújtott fa vezette rá a jégkorszak őseberét a tűz nagy jelentőségének megismerésére, a fán megsült gyümölcs, a fészekben megsült madárfióka párolgó húsa ismertette meg táplálékai megsütésének módjával. Elmondják, hogy az őseber sokszok fára is menekült a vadállatok, ellenséges embercsoportok elől, sőt oda talán lakást is készíthetett magának, amint azt még ma is egyes természeti népeknél látjuk. Elmondják még a fák a természetben járónak, hogy ők adnak ősidők óta az embernek tüzi- és bútorfát, gyümölcsöket, táplálékot, kenyeret is, olajat, ruházati anyagokat, élvezeti szereket, orvosságokat, ők teszik egyenletessé az időjárást, tisztítják felüdítik a levegőt.

Ezek után nem csodálkozik a természetjáró azon, hogy az embernek annyira lelkéhez nőttek a növények, hogy az ősidőkben egyenesen *szentek voltak a fák az ember előtt*. A tölgyfa a görögöknél Zeusnak, a rómaiaknál Jupiternek, a keltáknál Perun főistennek a fája volt. A német mondavilágban Donarnak, a villámlás és mennydörgés istenének fája a tölgy és menedék a nála védelmet keresőnek. A skandináv mondavilág nő-alakjának, Freyának a hársfa volt a szent fája. Nem lehet véletlen az sem, hogy Mózesnek is égő csipkebokorban jelent meg az Úr.

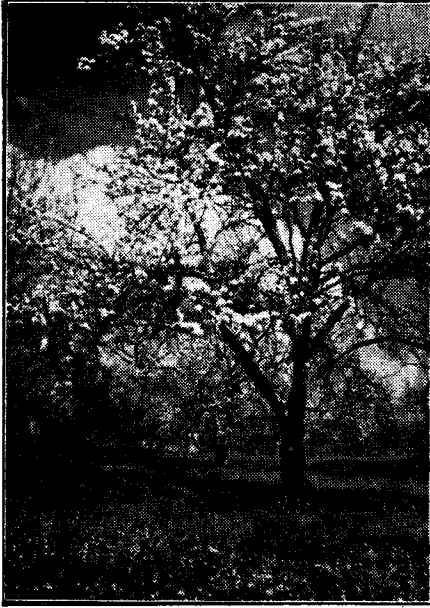
Ezért szent a virág, a bokor, a fa, mint Isten teremtménye!

Nekünk nemzeti virágunk a tulipán, az őshaza emléke, az ázsiai füvespuszták gyönyörű virága; ez minden népies kézimunkának gyakori és legszebb díszítő eleme. Kedves virága népünknek az égőpiros virágú muskátli. Amelyik falusi ház ablakában ott látja ezeket a természetjáró, oda nyugodtan kopogtathat be, mert ott tisztalelkű, vendégszerető emberre talál.

Gárdonyi Géza, a virágok szerelmese írja: *A virág Isten művészete*. Igen, a Mindenható a szépséget a virágokban testesítette meg a legszebben.

A virágok tisztelete legjobban a természetimádó japánoknál fejlődött ki. A japán ember előtt a növény épen olyan lelkes lény, mint az ember. Legnagyobb ünnepük tavasszal a cseresznyevirág ünnep és

összel a krizantémum ünnep. Hogy mennyire lelkes lénynek tartják a fákat a japánok, igazolja az, hogy a fafaragók egyesülete gyászünnepélyt rendez a fafaragás és nyomtatás céljára felhasznált cseresznyefák lelki üdvéért.

Virágzó fák. Kováts Károly felv.

Tudnia kell a természetjárónak, hogy villámcsapás veszélye miatt, általában kerülendők az elszáradt, vagy csonka, magukra álló fák, azok amelyeknek törzse sokáig száraz marad: a fenyőfélék, a nyárfa, tölgy, körte, fűz, kőris, akác. Igen ritkán csap be a villám a bükk, éger, gyertyán, juhar és vadgesztenyébe. A német szólásforma után *dr. Győrffy István* fordításában megjegyezhetjük a következő emlékeztető verset:

„Jól figyelj! Vihar során
Messze kerüld a tölgyfát;
Ne közelítsd meg a fűzfát!
Lucfenyőtől mindig szaladj!
De a bükkhöz hű maradhatsz!”

Kirándulásaim egyik legszomorúbb emléke, mikor pár év előtt vad-cseresznye-éréskor egy tövestől kivágott fán láttam a lakmározásnak, az emberi durvalelkűségnek fájdalmas megnyilatkozását. Vigasztaló csak az volt, hogy ezt tavaszi cseresznyeárúsok követhették el; ilyent természetjáró nem tehet és nem is fog tenni soha. A természetjáró nem tép zöld ágat még május elsején sem, nem zöldágazza fel magát, sem a járművet. Május elsején csak egyetlen város környékén egész kis erdőt kitevő fa-anyagot tesznek tönkre!

A természetjáró lássa meg minden növényben és állatban Isten teremtményét, szeresse őket, legyen a természetvédelemnek, az állatok és növények védelmének példamutató szószólója!

Dr. Tulogy János.

Húsvét a havason.

Sok szépet hallottam már a Muntele Mic-ről és ez erősen felcsigázta vágyamat a közvetlen, személyes ismeretségre. Amikor a bánági osztály közgyűlése alkalmával vendéglátó házigazdával, *Somolik Töhötömékkel* végigsétáltam a Béga barkába pattant, fűzes partján, és onnan gyönyörködtem a Munte és a Tarcu hóval borított, csillogó fehérségében, elhatároztam, hogy közelebbi ismeretséget kötök velök. A közelgő húsvéti ünnepek igen alkalmasnak kínálkoztak arra, hogy a feltámadást künn a természetben, Istenhez közelebb, a fehérülő hegyek birodalmában ünnepeljem meg.

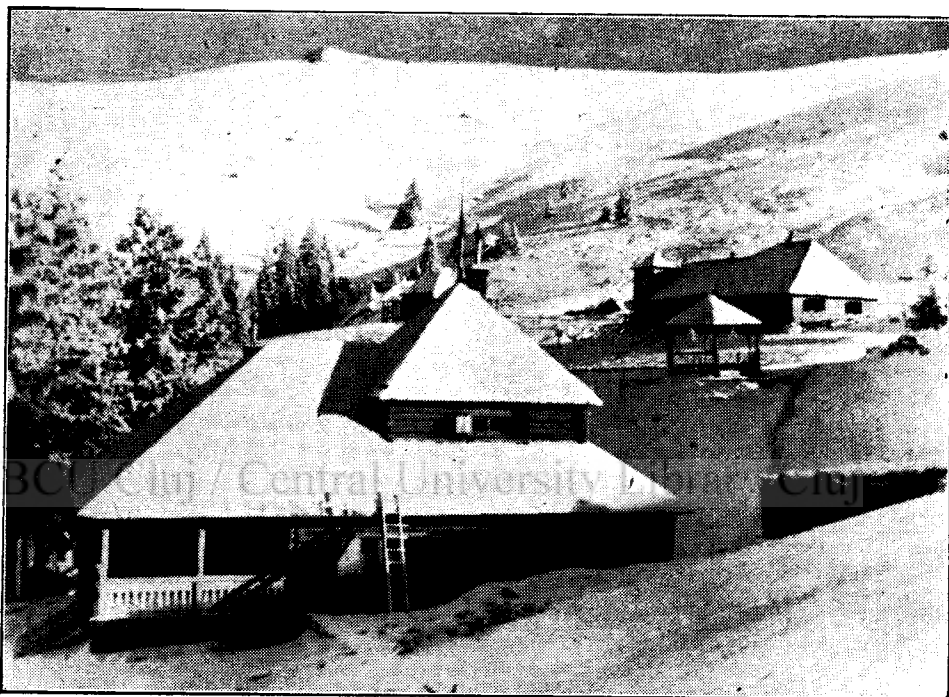
Nekünk, a központban élőknek az anyagi áldozat mellett, még felette fáradtságos is e távoleső havasra eljutnunk. De mondhatom, megéri. Pedig háromszori átszállással tarkított, tizenkétórás vonatkozás és 14 kilométeres rázós kocsi után juthatni el Borló községig. Valóságos felüdülés, mikor innen $1/12$ -kor hölgytársammal gyalog nekivágtunk az útnak. Eleinte meleg napsütésben haladtunk, de aztán rövidesen gyöngült az öreg nap ereje és nyomában mind fürgébben táncolt a hegyekről leszökött szél. A Munte elágazó gerincén már súlyos és fagyos esőcseppeket vagdosott arcunkhoz és dühében orkánszerű tombolásba kezdett. El is ért annyit, hogy csak nagynehezen tudtunk előrehaladni. Már a letarolt erdős részeken is teljesen kedvére vágathat a zaboláflan szél, de rohanása tetőfokát igazában csak a fenyvesen felül, a már hóval borított élen éri el. Az elemek harcát reánk nézve a sűrű köd is súlyosbítja. Ez a nem várt barátságtalan fogadtatás pihenés nélküli, fokozottabb haladásra készfet. A bemutatkozás hát elég ellenszenves. Annál kellemesebb 3 és fél óras gyaloglás után a „Brădişor” menedékházban viszontlátni timișoarai természetjáró testvéreinket; velök aztán mindjárt közös háztartásba lépve, tíz feledhetetlenül kedves, kellemes nap boldog részesei lettünk.

Alkonyat felé ismét kisütött a nap. A belőle áradó derű bennünket is kicsalt a menedékházak előtti sí-gyakorlótérre. Amint innen szemügyre vettem a Munte környékét, megállapíthattam, hogy mindaz a szép, amit a Munteről hallottam, valóban meg is található ott.

Kezdjük a házakon. Ezeröttszáz méter magasságban már hat épület áll a természetjárók, sízők és szórakozó vendégek rendelkezésére. A teljes kényelemmel (központi fűtés, hideg-meleg víz, villany, fürdő, stb.) ellátott „Bella Vista” szálló, a kedélyes otthont nyújtó „Brădişor”, meg a fülke-rendszerű „Rotary” menedékház, a katonai házikó — az ott levő épületek őse —, az alpesi stílusú „Dor de Munte” és végül a C. T. B. egy kedves építménye felejteti, hogy itt 1500 méteres magasságban vagyunk.

De mindemellett ott van az, ami számunkra most a legfontosabb: a sítérp. Hát van választék bőven! Meredek lejtő, lankás oldal, hótól roskadozó, fenyvesekkel borított változatos erdők. Ki, amit akar! A házaktól egy félóránnyira hatalmas fenyőgerendákból összerótt, megvasalt kerest áll; ezt esténként kivilágítják. Az oda vezető drótot tartó oszlopokat lesiklás közben kerülgetve, a legeszményibb slalom-pályán érezzük magunkat. De nemcsak a sísport örömeinek élhetünk ott. A táj szépsége,

az egyre változó képekben felvillanó vidék nagyszerűsége is betölti a természetjáró lelkeket. Olyan szabadon szárnyalhat itt tekintetünk, mint amilyen korlátlan lebegett az a három királyi sas, amely nap-nap után rendszeren megjelent a légben és bámulta az ünnepekre összesereglett embertömeget. Ez jobban meglepte őket, mint az, hogy tíz nap alatt háromszor lett a tavaszból tél. Hozzá voltak szokva ehhez épűgy, mint ahhoz, hogy a zúzvara denevérmódjára kapaszkodik a fenyők hajába, meg hogy a környékbeli hegyek fehér palástjukkal valóságos tündérfényben ússzanak a reggeli és az alkonyati napfényben.

Menedékházak a Muntele mic-en.

Somolik Töhötöm felvétele.

A házaktól egy órára van a Muntele Mic 1806 méteres csúcsa. A háromszögelési jelzőnél elbűvölve áll meg minden természetjáró, mert a környező közeli és távoli hegyek, völgyek változatos sokasága szépségével a leghetetlenebb várakozást is kielégíti. Legnagyszerűbb a Ţarcu (2201 m.) hat, kifli-alakú vonulatával. Karral elérhető közelségben levőnek látszik. Dús, hófehér hajába még nem bírt sötét barázdát róni a józsefnapi napsütés. Tőle délkeletre húzódik a Bran, Gugu és Morariu alkotta hegylánc, hogy arább összefusson szemünk előtt a Cserna-menti hegyekkel. A Scorilla nevű sziklától tisztán kivehetők a Poiana Morului házacskái; innen a Riul Sasen keresztül jutnak fel a természetjárók a kéklő messzeségben magasló Retyezátra. Nyugatra a Szemenik zárja le a látóhatárt. Ha holdvilágos, csillagfényes este egy kis séta-sízést te-

szünk a kivilágított kereszthez, Karánsebes-Caransebes villanylámpáinak remegésében gyönyörködhetünk.

Rohan, repül az idő. Az egyre tömegesen érkező vendégsereg hangosan hirdeti a pirosbetűs ünnep közeledését. Megérkeznek bánsági osztályunk tagjai *Vajda Ernő* elnökkel. *Sándor Iván* Aradról vezet népes csoportot. A napok változatosan mulanak. Barnító napsütés, komor, sötétfelhős nagypéntek, majd nyomában havazás és a feltámadás ünnepére olyan karácsonyi díszbe öltözik az erdő, hogy ha a hátizsákban hozott pirosfű, meg a termossal történő öntözést követő női sikítás nem hirdetné a húsvétot, alighanem meg is feledkeznénk róla.

Fekete a lankás gyakorló terep a sok embertől, de ha gondolatiddal egyedül akarsz maradni, természetjáró testvér, ott vár égbenyuló óriásaival, mélységes, körülölelő csendjével a fenyves erdő. Elbeszélgethetsz a szurkos titánokkal. Azok dédelgetnek, védelmeznek a zúgó szél haragjától, elfeledtetik a titokban zsákosba lopódzott gondjaidat és végre lelked nyugalmán keresztül ráeszmélsz arra, hogy mégis csak szép az élet!

Húsvét vasárnapján síverseny. Aztán oszlani kezd a vendégsereg. Én is felmegyek még egyszer a kereszthez, hálát adok Istennek, hogy segített megismerni ezt a csodás, szép sí-paradicsomot; körüljártatom tekintetem a hegyek birodalmán, majd kiválasztva a legmeredekebb lejtőt, egy perc alatt a házaknál vagyok.

Másnap reggel 7 órakor útra kelek Karánsebes-Caransebes felé. Lent a völgyben már rózsaszínben virágozik a barackfa és fehérbóbitás kőbénybokrok hirdetik a tavaszt. Mire az öreg templom tornya 11-et kondít, beérkezem a főtérre. Alkonyatra az állomáson együtt van a haza induló társaság s a rohanó gyorsvonat ablakából visszanezünk a lenyugvó nap bitorfényében fürdő Muntera. Aztán megkezdődik a búcsúzkodás. Összevillannak a szemek, egymásba kapcsolódnak a kezek és szívünk minden melegével köszöntjük egymást: A viszontlátásra!

Bacsoni Géza.

Nyitott szemmel.

Évekkel ezelőtt volt egy tíz-tizenegy kis-diákból álló csapatom; ezzel hosszú időn keresztül csaknem minden szép vasárnapon a közeli hegyeket-völgyeket bejártam.

A kicsi harmadik, negyedik, ötödik gimnázisták egyikéből-másikából azóta egyetemi lektor, költő, orvos, tanár, mérnök, jogász és borbélymester lett, de hogy mindenik még mindég szívesen gondol vissza gyermekkorra vasárnapjaira, az a természet járásával, mégpedig szemlélődő járásával magyarázható meg.

Kis csapatom megteremtője, vezére, (az egyetemi lektor) egyszer azzal állított be hozzám, hogy barátja (a költő) a Plecskavölgy-felé vezető út valamelyik hajlásában őskori cseréptöredéket talált. Ezen azután igen-igen fellelkesülve, haditanácsot tartottunk; e tanácskozásunkon elhatároztuk, hogy már a legközelebbi adandó alkalommal bejárjuk a Plecskavölgyig terjedő útszakaszt, alaposan átkutatva annak minden zegét-zúgát.

Úgy is történt. Vasárnap reggel mindegyik fiucska hátizsákkal s a hátizsákban élelemmel, de a prózai ellátás mellett fejükben az ember őskori történetének újonnan beszerzett valamelyes ismeretével s a felfedezések vágyával eltelve, lakásom előtt csapatban állva várta az indulást.

A gyermekek közt útközben azután miről sem folyt a szó, mint a kirándulások alkalmával találandó tárgyakra önzetlenül a vezér lakásán leendő összegyűjtéséről és muzeummá való megszervezéséről.

A város szélére érve a cigánysornál rajvonalba osztottam a csapatot s árkön-bokron át, úgy indultunk neki a földeknek a Plecskavölgy irányában. A rajvonal minden egyes tagjának azonban lelkére kötöttem, hogy semerre máshova ne nézzen, hanem csak a földet ügyelje; azt is csak 4—5 méter köríven belül. A nézés mellett azonban kötelességük volt látni is: meglátni a legapróbb cserépdarabot s a legparányibb követ is. Odahaza bemutatott példák közül pedig amúgyis megtanulták, hogy a meglátott cserépdarabok, vagy kövecskék közül azután melyiket is kell csak figyelemre méltatni. Mi most tehát őskori emlékekre vadászva, csak a többé-kevésbé egyenetlen felületű, törésében inkább kövecses izapolású, korongolatlan cserepet és kagylós-törésű kovaféleségekből pattintott, vagy — amire nem is mertünk gondolni — valamelyes más kőzetből csiszolt eszközöt, mint a néhány ezer évvel ezelőtt itt élt ősök hagyatékát kerestük.

Előbb-előbbre haladt a rajvonal, mit sem törődve most a sok érdekes csigakövével, míg egyszerre a jobbszárny elérte a monostori mészkőbánya tetejét. Ott-ott, messze az első híradás helyétől, a dombtetőn az ugarban megtalálta a vezér azt, amit kerestünk: egy vörös színű, durván izapolt, korongolatlan bögrécske fenékdarabját s mellette egy nagyobbacska kovaszilánkot, mint valamelyes kőeszköz gyártási hulladékát.

Intésünkre most már összéből záródott a rajvonal, hogy a kőbánya feletti domb ugarának és tarlójának felszínét át- meg átkutassuk. A néhány óráig tartó szorgos nézelődés, keresés eredménye azután rengeteg mennyiségű diszített és diszítetlen cseréptöredék, meg kovaszilánk lett; ezekből a legszigorúbb válogatás is még számtalan jellemző darabot hagyott meg. Többek között egy, ekevas által megsértett, de még mindig szép, kicsi csiszolt-kövéső s egy átfúrt kőbaltának háromnegyed csonkja is ott maradt a hazaviendő tárgyak között.

Mindennek végső eredménye tehát egy szép őszi napnak kellemesen és egészségesen való eltöltése mellett még az is volt, hogy megvethettük az alapját egy, ismeretet gyarapító s a rendes diák-gyűjteményesekénél jóval nagyobb múzeumnak, amelynek aztán nemcsak a diák-pajtások és a jóismerősök jártak csudájára, de anyagából előadásokkal kísért kiállítást is rendezett a tulajdonos-múzeumőr. Ezt azután tanárok vezetésével még helyi iskolák is meglátogatták.

És végül annak a bizonyos őszi s az ezt követő további sok kirándulásnak a természetjáró diákok játékos szórakozása mellett, tudományos eredménye is volt. Ugyanis a városuk felett kétoldalt elhúzódó hegyes-dombos vonulat élén mindenütt megtaláltuk a lánchnak szemeit, amelyek az újabb kő- és bronzkori emberi lakottságnak bizonyítékát szolgáltatták a havasok közül kilépő folyónk mentének nagy szakaszán.

Herepei János

Ha az Olt körül egy kis baj történnék.

A Gyilkostó most ünnepli születésének századik évfordulóját. Nem biztos, hogy tulajdonképpen most, 1937-ben 100 éves-e, vagy csak a jövő évben lesz-e, de elvégre ez nem is fontos, mert hiszen még embernél is mindegy, hogy 100 éves-e valaki, vagy csak 99. Egyik esetben se alkalmas már se maratoni futónak, se vőlegénynek. Ha a Gyilkostónak keletkezési idejét pontosan nem is tudjuk, születésének módja azonban bizonyos. A Gyilkoshegy oldaláról hatalmas sziklatömeg rogyott le a Vöröskőpatak völgyébe, ott természetes gátat alkotott, mögötته felduzzasztva a patak vizét. Ezzel kész is lett a tó.

Az alól, hogy „mindenkit érhet baleset“, nem kivételek a patakok, a folyók sem. Amint megtörtént a Vöröskőpatakkal, ugyanúgy elenyelhető a természet más patakokkal, sőt akár nagy folyókkal is. A hegyek itt-ott bizony szeretnek rogyadozni és ilyenkor nem igen szoktak törődni vele, kinek-minek a fejére-ölébe zuhannak le. Ők egyszerűen leiszáradnak, a károsult aztán lássa, hogy mi képpen kászolódik ki a bajból.

A Vöröskőpataknak nem is okozott valami nagy fejtörést a medrébe odatolakodott nagy, idétlen gát. Tóvá emelkedve, egyszerűen átmászott a gát tetején s azután folytatta tovább az útját régi rendes medrében. Sőt a kaland még hasznára is lett. Előtte ugyanis olyan volt, mint egy igénytelen kis kalaposlány, akivel a kutya se törődött, most pedig olyan lett, akárcsak egy divatos filmscillag: tömegesen tódul hozzá mindenféle népség, hogy elragadó bájaiban gyönyörködjék.

A kaland itt tehát szerencsés kimenetelű volt. De nézzünk csak szét görbe országunkban, van itt egy hely, ahol a hegyek hasonló tréfálkozásából olyan bonyodalmak keletkezhetnének, melyek egész nagy vidékek életberendezését egyszerre feje tetejére állítanák.

Képzeljük például csak el, mi történnék, ha a Vöröstornyai szoros bejáratánál, ott, ahol az Olt merészen nekivág a Kárpátok hatalmas vonulatának, valamely hegyoldalnak eszébe jutna, hogy alaposan beletehenkedjék az Olt völgyébe. Mondjuk, ez meg is történnék, úgyhogy az így keletkezett természetes völgyzáró gát elérné a 64–65 m. magasságot. Ha ekkor valaki csudát látni felmenne a Vöröstornyai szorostól északra fekvő valamely olyan dombtetőre, honnan az egész „illetékes“ vidéket belátná — s ilyen domb van is itt — a következőknek lehetne tanuja:

Az Oltnak a gáttól felduzzasztott vize először azt a kis medencét öntené el, mely közvetlenül a szoros előtt terül el. Az itt keletkezett alig 1–2 km² területű tó lassanként tovább terjedve az Olt völgyén felfelé, nemsokára elérné a Szeben-Sibiu felől jövő Cibinpaták torkolatát. Itt kétfelé ágazva terjedne tovább felfelé a tó. Egyik ág a Cibin völgyét öntené el fokozatosan tovább feljebb és feljebb, a másik ág az Olt völgyén harapóznék felfelé.

Az északnyugati irányban húzódó cibini ág már felment Szeben-Sibiu-ig, sőt a város alsó részeit már el is öntötte, az Olt mentén kelet felé pedig olyan messze terjedt, hogy a völgyben tucatnyi helységet elnyelve, vége csak jó távcsővel látható — és a gát még mindig birja. Emberünk is

kitart szilárdan, várja tovább, mi történik... Látja, hogy a cibini ág felső vége Szeben-Sibiu-n túl már Vizakna-Ocna-Sibiului közelébe ért, a másik ág pedig még távcsővel nézve is annyira beláthatatlanul messze tart, hogy tán vége sincs.

Ebben az időpontban a tó helyzete a következő. Általában lapos V formája van, melynek csúcsa a Vöröstorny szoros bejáratában a gátnál van. A V északnyugatra nyúló ága rövidebb, csak mintegy 30 km. hosszú s ennek vége ott van Szeben-Sibiu és Vizakna-Ocna-Sibiului között. A másik hosszabbik ág, mely kelet felé az Olt völgyén húzódik felfelé, kerekén véve 60 km. hosszú, úgyhogy vége alig van pár km.-re Fogaras-Făgăraș előtt. A jó fogarasiak, abból kiindulva, hogy más kárán tanul az okos, már pakolnak is, hiszen nyilvánvaló, hogy az alattuk fekvő sok oltmenti község elöntése után most már rajtuk a sor. Pedig felesleges az ijedtség, a gát tetejére már mindjárt felkapaszkodik a víz.

Emberünk is éppen csak ezt várja. Ha eddig itt ültem — gondolja — már megvárom a végét is, t. i. míg átcsordul a gáton a víz, többi már úgyse érdekes. Különben is elég gyönyörű feljesítmény tőle, hogy még nem szökött meg, hiszen körülbelül egy évet kellett már itt kuporodni, hogy a dolgok idefejlődését szemmel kísérhesse. Ő azonban az emberek ama rendszerető fajtájából való, akik még az ácsorgásban sem szeretik a félmunkát. Sokat már úgysem kell várni, hiszen amint azt távcsővel jól ki is veheti, a gát tetejét már fél méternyire közelítette meg a víz színe.

Hogy jobban teljék az idő, alaposabban szemügyre veszi ezt a különös tavat, melynek lassú születésénél szerencséje volt végig bábáskodni. Igazán fenséges látvány ki-beöblösödő, kedves, változatos körvonalával, óriási kiöblösödéseivel, melyek 6—7 km. szélességet is elérnek, míg másutt úgy összeszűkül, hogy könnyen hidat lehetne verni rajta. Hossza pedig végeláthatatlan, különösen a fogarasi ágnak, melynek ezen felül még külön meglepő festőiességet ad a közvetlen mellette húzódó fogarasi havasoknak nyomasztóan hatalmas tömege.

Hát ilyen még Svájcban sincs — állapítja meg emberünk. — Micsoda jövő! A világ leggyönyörűbb partjüzdője... fényes szállodák... rulett... motorcsónak-hemzseges... külön légi kikötők... stb. stb... És esetleg megint kigyul a közelben a földgázfáklya, mint égig felcsapó, méltó lármafalángja ennek a világcsodának... Hát egyenesen az ájulásig nagyszerű.

De mi van a gáttal? Mintha a víz színe itt megrekedt volna. Semmit se emelkedik. Még hetek múltán sem. Makacsul ott áll a víz színe most is fél méternyire a gát teteje alatt.

No itt — gondolja emberünk — valami nincs rendjén. Az Olt forrásai — okoskodik tovább — bizonyosan nem dugultak el, az Olt tehát folyton szállítja a vizet, de hova lesz ez, ha a tó színe mégse emelkedik. Nyilván kilyukadt valahol a föld s az nyeli el valahol ezt a tömértelen vizet. Nézzünk csak utána!

Rá is akadhat hamarosan Szeben-Sibiu és Vizakna-Ocna-Sibiului között történt a csoda. Az itt levő alacsony vízvázalstón mászott át a víz. Itt folyik tovább tehát az Olt azon völgyön lefelé, melyben a vasút vonal is vezet és úgy vezet el Nagykapusnál-Copşa Mică-nal, ahol a nagy

földgázégés volt, beleömlik a Nagyküküllő-Tárnava Mare-ba s tovább azzal együtt a Marosba. Az Olt ezzel a gáttal tehát a Maros mellékvize lett. Felborult Erdély egy részének egész vízrendszere. Hogy ez mit jelent gazdasági és települési tekintetben, arról köteteken keresztül lehetne értekezni.

Ez következne, ha a Vöröstornyai szoros hegyei is elkezdenének a Gyilkoshegy példájára tréfálkozni. Csak egy nem is egészen 70 m.-es gát kellene. Csak egy olyan, amilyennek mesterséges felépítése se okoz már, természetesen a pénzen kívül, különös gondot, hiszen Észak-Amerikában a Colorado folyón nemrég elkészült völgyzáró gát nem 70, hanem 220 m. magas.

Dr. Balogh Ernő.

Helyes-é a „Torda-Turda-hasadék” név?

Természetjáró társaimtól többször, újabban szinte kizárólag „Torda-hasadék”-nak hallom emlegetni a Torda-Turda közelében fekvő híres sziklaszorost. Kezdetben hallgatólagosan bosszankodtam ezen a járványosan terjedő névalakon, de azután nyelvész-szemmel a minden nyelvi jelenséget megérteni akaró indulatával közeledtem a kérdéshez. Először is tisztáznom kellett, hogy mikor és milyen formában említik elsősorban a kérdéses sziklaszorost? Vizsgálódásaim eredményeképpen kiderült, hogy hasadékunknak a történelmi emlékezésben tisztos múltja van. Már III. Endre király említi abban az 1291-ben kelt oklevelében, melyben többek között „Thorda-Akna” vendégnépeinek (hospites) kiváltságairól szólva, bizonyos földterületek között a *Thorda hasadekja*-n túl lévő Király erdeje-t is olyannak tudja, amely régtől fogva a tordai vendégnépek birtokában van (... silvam nostram Király erdeje vocatam, ultra *Thorda hasadekja* existentem reliquimus eisdem possidendam, prout antea ab antiquo dignoscebantur possedisse).*

Ebben az oklevélben szereplő név, a „Torda hasadékja”, a sziklaszoros legrégebbi neve. Egyetlen adatunk nincs arra, hogy a hasadék e nevet személyről kapta volna; azért nevezték a sziklaszorost így, mert a hozzá akkor legközelebb eső és leginkább ismert helység Torda-Turda volt. Az ilyen név abban a korban egészen szokásos, birtokjelzős helynévképződés volt. Nem tudom, mikor hagyták el ezt a nevet, de az kétségtelen, hogy Orbán Balázs *Torda város és környéke* (Bpest, 1899) című művében már „A tordai hasadék”-ról ír, sőt még előbb gr. Kemény József is a Nemzeti Társalkodó 1844. évfolyama 62–63. lapján is így emlegeti a sziklaszorost (Vö. Orbán *i. m.* 410–11.). Jókai Mór, aki annyira gyönyörködött e természeti szépségben, szintén ilyen néven ismerteti a hasadékot.

A címben használt név egészen újkeletű. Első nyomára a századfordulón akadtam. De úgy látom, hogy terjedőben van. Mint egy előfizetési felhívásban látom, Nyárády E. Gyula most készülő tanulmányát is ilyen címmel akarja megjelentetni. Magam részéről ezt semmiképpen sem helyeslem, mert e névnek azonkívül, hogy használják, semmi jog-

* Vö. Fejér: *Codex Diplomaticus Hungariae*. Tom. VI. vol. I, 107. — Jakab Elek: *Kolozsvár tört. Oklevéltár* I, 28. — Zimmermann-Verner: *Urkundenbuch zur Gesch. der Deutschen in Siebenbürgen*. I, 182.

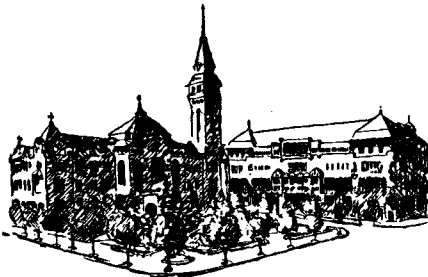
címe sincs az éléhez. A „*Tordai-Turda hasadék*” néven kívül csak a „*Torda-Turda hasadékja*” nevet lehetne használni, ha ez nem volna túlságosan régies. Mivel azonban a név kétségtelen Torda-Turda város nevével áll kapcsolatban és a történeti adatok tanúsága szerint semmi köze egy *Torda* nevű vitézhez, mint sokan hiszik, a hasadék az újabb magyar nyelvszokás szerint helyesen csakis a „*Tordai hasadék*” nevet viselheti. A másik név éppen olyan szokatlan és helytelen képzés, mintha Aggtelek-cseppkőbarlangról, Bács-Baciu-forokról, Túr-hasadékról, Meziád-cseppkőbarlangról, Deliblat-homokpusztáról, Rekető-Rechitel-vizesésről stb. beszélnénk.

Ha az újabb alak keletkezését meg akarjuk magyarázni, a helytelen úton haladó mondai magyarázat befolyásán kívül talán azt is tekintetbe kell vennünk, hogy a beszélő a „*Tordai hasadéki kirándulás*”-féle kapcsolatokban rosszhangzásúnak tartotta a két *-i* melléknévképzős alakot. Ez azonban felesleges finnyasság akkor, mikor az ennek következményeként elvont *Torda-Turda hasadék* név olyan alakot akar kiszorítani, amely mai egészséges nyelvszokás szerint a leghelyesebb és emellett történeti meg irodalmi multja van. Ha Jókai Mór, gr. Kemény József, Orbán Elek és még annyian, kétségtelenül koruk hagyományokon nyugvó nyelvszokásának megfelelőleg, kizárólag a „*Tordai hasadék*”-ről írtak és beszéltek, nincs semmi okunk nekünk e nevet megsonkított alakban, helytelenül használnunk. A nyelvszépítést és nyelvújítást más pontokon, más vonatkozásban kell megkezdenünk és folytatnunk, nem itt, ahol ennek semmi értelme.

Szfa.

BCU Cluj / Central University Library Cluj Egyesületi élet.

A marosszéki osztályunk f. évi április hó 4-én d. e. 11 órai kezdéssel tartotta meg rendes évi közgyűlését a római katolikus legényegylet dísztermében elég nagyarányú érdek-

lődés mellett. Az elnöki megnyitó után a közgyűlés tárgysorozata szerint a titkári jelentés következett; ez az osztály múlt évi munkásságát ismertette, majd a természetjárási és néprajzi

ügyek előadói terjesztették elő jelentéseiket. Az 1936 évi zárszámadások jóváhagyása és a felmentvény megadása után az 1937. évi költségeloirányzat megszavazására került sor. Minthogy a fiztíkar egy éves megbízatása lejárt, a közgyűlés új vezetőséget választott és a választmányban megüresedett helyeket betöltötte.

Központunk előadásorozatában február 15-én *Bacconi Géza* „Hegyeink királya” (a Negoj), március 4-én *Cseke Domokos* „A Duna deltája”, március 11-én *Husz Ödön* „A Magas-Tátra” és március 25-én *Bányai János* „A Hargita” címen adott elő. Az előadásokat központi helyiségünkben, tagtársaink és a vendégek élénk érdeklődésétől kísérve rendeztük.

Egyesületünk idei rendes közgyűlését június hó 11-én, pénteken este

tartja Bratianu-u. 24 szám alatti helyiségében. A tárgysorozat a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. A tavalyi közgyűlés jegyzőkönyvének föl-olvasása. 3. A főtitkár évi jelentése. 4. A pénztáros és a számvizsgáló bizottság jelentése. 5. Az idei költségvetés előterjesztése. 6. A tisztikar kiegészítése. 7. Indítványok. — Indítványok az alapszabályok 31 pontja g) bekezdése értelmében nyolc nappal a közgyűlés előtt a titkári hivatalhoz adandók be. A közgyűlésről szóló beszámolókat következő, július-augusztusi számunk tartalmazza.

Vidéki kirándulásaink akadalya.

Az utóbbi időben aszépen nekilendülő hazai természetjárást úgyszólván megbénítja a CFR-nek az az intézkedése, hogy magán társasgépkocsi indulását nem engedélyezik. Központi természetjáró szakosztályunk az idén eddig még egyetlen olyan vidéki kirándulást sem rendezhetett, amely a CFR vonalaktól eltérő irányban vezetett volna. Pedig tudvalevőleg a természeti szépségek eldugott, a fővonalaktól távolieső helyeken találhatók. Újabban a központi természetjáró szakosztály úgy igyekszik ezen segíteni, hogy egész nyárára összeállította vidéki kirándulás-tervét és a fővárosban lépéseket tesz, hogy e terv jóváhagyása után a szükséges társasgépkocsik indulását a közlekedésügyi minisztérium engedélyezze.

Júniusi kirándulástervünk a következő: *6-án* (vasárnap): Csicsói-vár (gépkocsis), — *10-én* (csütörtök): Tordai hasadék és a sósfürdő (u. a.). — *13-án* (vasárnap): Géczy-vár (u. a.). — *20-21-én* (vasárnap-hétfő): Ünökő (u. a.) *27-én* (vasárnap): Rekető-Rechițel-Dobrin (u. a.). — A kirándulásokat esetről esetre néhány nappal az indulás előtt hirdetjük. Az indulás minden esetben Kolozsvárról-Cluj-ról történik. Szívesen vennők, ha e kirándulásokba vidéki osztályaink is bekapcsolódnának.

Egyesületünk vidéki osztályai és a központ közötti közvetlen kapcsolat megteremtése érdekében szükségesnek tartanók, ha a különböző osztályok egymással közölnék legalább a nyári hónapokra szóló munkatervüket. Folyóiratunk mind az egyes kirándulásokról, mind a nyári munkatervről szívesen közöl híreket.

Jól sikerült három napos kirándulást rendeztünk természetjáró-szakosztályunk május hó 1-3-án, a Tordai-hasadékhoz. A résztvevők száma 33 volt; ezeknek nagyobb része gyalog tette meg az utat hazafelé. 3-án délelőtt 10 órai indulással Peterden megtekintették az omladozó Czakókuriát, míg Mikesen az elhagyott kastély kertjében ebédeltek. A Mikesi-völgy szépségeinek csodálatában rövid idő múlva a Mikes tetői menedékház érintésével este 6 órára bükki menedékházunkba értek; itt két óras pihenő közben még egyszer megemlékeztek a feledhetetlenül szép kirándulásról. Este 9 órára valamennyi résztvevő jó egészségben és még jobb kedéllyel tért haza.

Tátrai kirándulásunk megrendezéséről ebben az évben lemondtunk, mert a nagy költség miatt nem igen akadt jelentkező. Központi természetjáró szakosztályunk azonban elhatározta, hogy jövőben már korán hozzá kezd egy ilyen szép külföldi kirándulás megrendezéséhez. A Csehszlovákiába való utazásra engedélyezett kedvezményes útleveél megkönnyíti e kirándulás megrendezését.

Ünökői kirándulásunk husvétkor a folytonos esőzés és a hűvös időjárás okozta kedvezőtlen természeti körülmények miatt elmarad. Ugyanilyen okból dési-deji osztályunk sem tarthatta meg a május 1-3-ra tervezett ciblesi kirándulását.

Hírek.

Domokos Pál Péter az erdélyi honismeret szempontjából is értékes forráskiadással gyarapította ilyenemű kiadványaink számát, mikor közzétette gróf Teleki József (1787-1817) erdélyi kormányzékeni tanácsos és a „kolozs-vári ref. kollégium egyik főkurátorá”-nak a szebeni Bruckenthal múzeumban levő *Úti Jegyzések mellyeket az Székely földjéről tett G. T. J. az 1799-ik esztendőben* című kéziratát. A forráskiadás érdekesen mutatja, hogy mit látott meg egy főúri utazó a XVIII. század végének Erdélyéből. Teleki grófnak szinte minden helységről van valami észrevétele és ezért különösen székelyföldi tagtársaink számára igen érdekes olvasmányt jelent ez a könyvecske.

Kedvezményes útlevel a természetjárók számára. A szomszédos szövetséges államokkal való közelebbi kapcsolatot létesítése érdekében a minisztertanács felhatalmazta a belügyminiszteriumot, hogy 60 napra érvényes természetjáró útleveleket bocsásson ki. Ezek az útlevelek minden év június 1-től október 1-ig érvényesek Csehszlovákia és Jugoszlávia területén teendő egyszeri utazásra. Az ilyen útlevelekre csak 250 lejes természetjárói bélyeget kell tenni. Úgy értesültünk, hogy csoportos útlevelek esetében is csak e bélyeg-illetményt kell leróni. Az útleveleket a rendőrségi vezérigazgatóság (Direcțiunea Generală a Poliției) a nemzeti természetjáró hivatal (O.N.T.) láttamozására adja ki.

A „Gyopár” természetjáró egyesület hivatalos közleményeit a Brassó-Braşov-ban megjelenő „Enciana” című folyóiratban teszi közzé.

Az országos természetjáró hivatal (O. N. T.) május 15-től június 15-ig a természetjárást népszerűsítő képes falragasz-pályázatot tűzött ki. A

pályázati kép tárgyát a természetből, a népművészetből, vagy a téli sportok köréből veheti. Nagysága 30 x 20, illetőleg 70 x 100 cm. lehet és 3-4 színben készülhet.

A román királyi repülőszövetség keretében légi turista bizottság is működik. E szövetség felkérésére a nemzeti természetjáró hivatal (O.N.T.) e bizottságba képviselőül Constantinescu Sándor vezérfelügyelőt küldötte ki.

A Lomnici csúcson 2677 méter magasságban rövidesen felállítják Csehszlovákia legmagasabban fekvő időjárásvizsgáló intézetét. A megfigyelő kettős célt szolgál: az időjárásvizsgálat mellett csillagászati megfigyeléseket is végeznek itt.

A „Touring Club” helyi »Frăția Munteană« osztálya júniusban a következő kirándulásokat rendezi: *6-án* (vasárnap): Hidegszamos-Dobrin. — *8-án* (kedden): Szkerisoro-Scărișoara — Runki szoros. — *10-én* (csütörtökön): Remetei sziklaszoros. — *12-13-án* (szombat—vasárnap): Vlegyásza (1838 m.) — *20-21-én* (vasárnap—hétfő): Boteásza (1792 m.) és Hidegszamos-Magura (két kirándulás). — *27-én* (vasárnap): Reketői vízesés. — *27-29-én* (vasárnaptól keddig): Szkerisoroai-Scărișoara-i jégbarlang. — Részletes útitervet esetről-esetre a kolozs-vári »Cartea Românească« könyvkereskedés ad; ugyanítt a részvételi feltételeket is megtudhatni.

A nemzetközi sí-bajnokság megrendezését 1938-ban véglegesen a magyarság testvérnépére, a finnre bízták. Így azt Finnországban 1938 február 26.-a és március 2.-a között rendezik meg.

Vízmentes, vihar- és szélkabátok valamint minden-
nemű turista- és
sportöltönyök legolcsóbb beszerzési forrása, készen és méret után

RUBIN EUGEN
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 29.

FOTÓCIKKEK!
Legnagyobb választékban,

TELEFON: 267.
FOTÓ-LABORATÓRIUM!

KOVÁTS P. FIAI

fényképezési szaküzletében
CLUJ, PIAȚA UNIRII No. 8.

Pipere, háztartási és fényképezési
cikkekben a legdúsabb raktár az

Emke Drogeriában
Cluj, Piața Unirii.

Divatkülönlegességek

kabát-koszlüm és ruhaszövetekben új modern szövések
és színek raktárra érkeztek.

Heller & Molnár divatáruháza
Cluj, Calea Regele Ferdinand 15.

Sport- és turistafelszerelést

nagy választékban jutányosan szerezhethet be

Schuszter Emilnél

Cluj

Piața Unirii

București

Calea Victoriei 32.

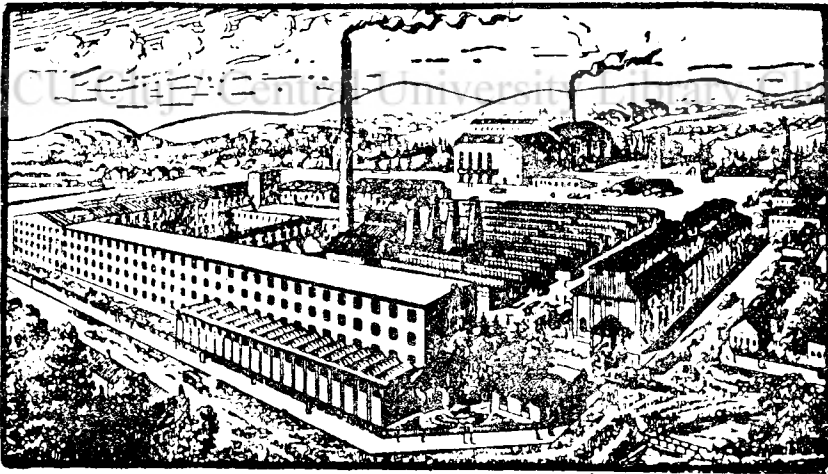

Gladys

Bőrzsír Cipőkrém

elismerten
legjobb.

Tagjaink részére kedvezményes áron árusítjuk.

Scherg Vilmos és Társa R.-T.

braşovi posztó- és divatárúgyarak

ajánlják férfiruha- és kabátkelméiket. — Mérsékelt árak mellett elsőrangú gyártmányaikat, turista- és ruha kabátszövetek, melyek legfinomabb és kifogástalan kivitelük folytán vetekednek minden tekintetben a külföld legjobb gyártmányaival.

Gyári lerakat: Cluj, Piaţa Unirii No. 22.

Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet R.-T. nyomása. Cluj 26930

Cenzurat